

Het elementaire in het Calvinisme, dat het onverzoonlijke staat tegenover het humanisme, cijfert hij weg.

Nu begint het den Calvin-kenner toch wat te duizelen!

Prof. Cramer blijkt noch het karakter van het Calvinisme, noch dat van het humanisme te hebben begrepen.

Waar het gegoochel met het onderscheid tusschen inhoud en vorm al niet toe leiden kan!

Natief is bepaald zijn beschrijving van Calvin's kritische houding tegenover de Schrift.

Calvin houdt de afschriften van den bijbel niet voor onfeilbaar, hij neemt een kritische houding aan tegenover de Roomsche traditie, hij exegetiseert sommige teksten weleens anders dan in zijn tijd gebruikelijk was, hij houdt rekening met de persoonlijkheid van de bijbelschrijvers.

Daarop komen zijn argumenten hoofdzakelijk neer. Een proeve.

„Het moet velen in die dagen pijnlijk hebben getroffen, dat Calvin Gen. 3:15 niet rechtstreeks met Christus in verband bracht, het driemaal heilig van Jes. 6:3 niet op Triniteit (Drieëenheid) liet slaan, en de Spruit van Jes. 4:2 niet op Christus. Psalm 33:6 durft Calvin niet aanhalen ten bewijze van de godheid des Heiligen Geestes. Evenmin wil hij den meervoudsvorm van den Godnaam in Gen. 1:1 als aanduiding van de Drieëenheid aanmerken.“ (bl. 128, 129).

Ik ben het hierin bijna geheel met Calvin eens. Moet ik dan misschien ook als een Schriftkritiker worden gebrandmerkt?

Maar we zullen Prof. Cramer niet verder in zijn beweringen en betoogen volgen.

Detailkritiek op zijn boek lijkt mij niet nodig. Doordat hij Calvin in de voetnoten zelf laat spreken, levert hij de beste bestrijding van zijn boek, al zouden wij wel willen, dat hij soms het citaat iets ruimer had genomen.

Uitvoerige weerlegging van andere zijde zou alleen nodig zijn, indien bleek, dat Prof. Cramer school maakte.

Daarnaar ziet het echter voorloopig niet uit. De schuld daarvan ligt voorzeker niet hierin, dat men op grond van dit boek Prof. Cramer voor een „onbegrepen denker“ moet houden.

Hij schrijft eenvoudig, klaar, bijna gezellig.

Daarom meenen wij te kunnen volstaan met tegen zijn vorm-inhoud-hokus-pokus-methode te protesteerden.

Dat iemand daarbij niet aan woord-verdraaiing ontkomen kan, ligt voor de hand.

Ergens beken Prof. Cramer zelf: „Alles wat Calvin over het geloof in de Schrift zegt, is volkomen juist, wanneer wij voor Schrift in de plaats zetten: heilsbeloften Gods.“ (bl. 41).

Past men diezelfde methode op Prof. Cramer toe, dan kan men hem bij elke willekeurige richting onderbrengen.

Te meer, omdat Prof. Cramer inderdaad meer dan eens met zichzelf in tegenspraak is.

Als voorbeeld kiezen wij alleen dit. Nu eens stelt hij Kuyper, Bavinck, Warfield e.a. als moderner voor dan Calvin. Den anderen keer moeten zij hem weer in moderniteit voor Calvin onderdoen.

Met die vorm-inhoud-methode kan men alle kanten uit.

Ik zie kans op die manier te bewijzen, dat Prof. Cramer een militarist, een anti-militarist, een mohammedaan en zelfs een mormoon is.

Men zegge slechts, waar men hem hebben wil. Inzonderheid evenwel is hierom zijn boek van belang, omdat het zoo uitnemend typeert het autoriteitengeloof van velen in onzen tijd.

Men grijpt een autoriteit bij den zoom van zijn kleed.

En ondertusschen behoudt men zichzelf als autoriteit.

Zoo neemt men de autoriteit en zichzelf in de maling.

De autoriteit schandte men daardoor niet.

Die is gewoonlijk reeds lang tot zijn vaderen verzameld.

Doch zichzelf dupeert men.

HEPP.

ZENDING EN EVANGELISATIE.

Evangelisatie in Indië.

Niet alleen in ons land is er sterkere belangstelling voor den arbeid der Evangelisatie op te merken. Ook in Indië werkt men krachtig, om het Evangelie te brengen aan hen, die daarvan zijn vervreemd. Indië is niet alleen het land der Zending, maar ook evenzeer der Evangelisatie.

Op de vergadering der classis Batavia heeft men in 1926 ook over dezen arbeid gehandeld. 1 en 2 Juni 1926 kwam de classis samen in Semarang. Veel en velerlei werd daar behandeld. Rijk is het agendum. Ook de Evangelisatie had een plaats. Wat het rapport Evangelisatie vermeldde, vermeldt helaas het Handboekje der Geref. Kerken in Ned. Oost-Indië voor 1927 niet. Wel bleek in de besprekingen, dat men in Indië nog niet al te goed op streek is met goede en geschikte lectuur. Het blad „De Zaaier“ schijnt allen niet al te goed te voldoen.

Den dag na de vergadering der classis werd een speciaal Evangelisatie-Congres gehouden, het „Classicaal Congres voor Evangelisatie te Semarang 3 Juni 1926“. Twee referaten werden daar gehouden, het eene meer om de zaak van den principiëelen kant te bezien, het andere bijzonder voor het bespreken van een praktisch onderwerp.

Dr H. A. van Andel van Solo was de eerste inleider. Hij sprak over „De beginselen van het werk der evangelisatie“. Tot grondslag voor zijn referaat legde hij de conclusies aangaande de Evangelisatie, door de generale synode van Utrecht in 1923 vastgesteld. Deze conclusies, waarmee Dr Van Andel het geheel eens bleek, werden toegelicht, ook bijzonder met het oog op Indische toestanden. Dat in Indië Evangelisatie noodig is werd aangetoond. Het leven in Indië vervreemdt zoo gemakkelijk de menschen, die uit Europa komen, van den Heere en Zijn dienst. De Indische maatschappij met haar geldjacht, haar genotzucht, haar behoefte aan sterke prikkels, haar geestelijke vadsigheid, vormt een voortdurend gevaar.

„Indien er Gereformeerde Kerken in de wereld zijn, die een breede en moeilijke taak op dit gebied hebben, dan zijn het wel in de eerste plaats de kleine Gereformeerde Kerken in de groote, van God en Zijn dienst vervreemde Indische maatschappij“.

In de middagvergadering sprak Ds Merklijn van Magelang over „Huisbezoek als Evangelisatiemiddel“. Een meer praktisch onderwerp dus. Hierover heeft Ds Merklijn goede opmerkingen gemaakt, ook voor den arbeid in Nederland behartigenswaardig.

Vooreerst, dat het huisbezoek zoo weinig geschiedt. In de rapporten over den arbeid wordt deze tak van arbeid bijna niet genoemd. De reden daarvan zoekt Ds Merklijn in het moeilijke ervan. Men gevoelt zoo gemakkelijk en zoo vaak bij een bezoek, dat men een ongenode gast is. De hoorders op een vergadering kwamen zelf uit belangstelling, maar huisbezoek wordt gebracht bij menschen, die soms te kennen geven, dat het bezoek door hen niet bijzonder op prijs wordt gesteld. Toch ontmoedige dat niet. Ook Paulus bracht het Evangelie aan de huizen, beide aan Joden en Grieken. En de apostelen hielden niet op, allen dag in den Tempel en aan de huizen Jezus Christus te verkondigen. En Jezus zelf beval de apostelen, toen Hij hen uitzond op hun predikreis, ook het Evangelie te brengen in de huizen. Huisbezoek is dus een Schriftuurlijk werk in de prediking van het Evangelie aan verlorenen.

Nu komt de vraag, aan wie het huisbezoek moet worden gebracht. Daarvoor noemde Ds Merklijn menschen, met wie men door den arbeid reeds eenigszins in contact staat. Zoo b.v. de ouders van de leerlingen der Zondagsschool en van de gewone school; de menschen, die nog al eens de Bijbellesingen bijwonen, en de menschen, die het Evangelisatieblad geregeld ontvangen. Dan is er een aanknopingspunt en een aanleiding voor het bezoek en is het voelen van het opzettelijke al aanstonds eenigszins weggenomen. „Ge moet voor uw bezoeken zooveel mogelijk een aanleiding hebben.“ „En als voorbereiding voor dien arbeid is er misschien geen uitnemender middel dan de verspreiding van „De Zaaier“ (het Evangelisatieblad der Indische Kerken, zooals hier te lande „De Kandeljaar“). „Daarna komt een bezoek, dat indien het eenigzins houvast biedt, later door herhaald bezoek wordt gevolgd.“ Een ander middel, dat Ds Merklijn noemde, is het organiseren van onderavonden voor ouders vooral van leerlingen van ongelovigen huize.

En als dan het bezoek wordt gebracht, hoe moet het dan worden ingericht? Wat moet er dan worden besproken en gezegd? Daarin schuilt vooral een groote moeilijkheid, zooals ook bij het debat duidelijk naar voren trad. Dat ondervinden niet alleen de broeders in Indië, maar ook hier te lande. En daarvoor heeft Ds Merklijn een goeden raad gegeven: meer luisteren dan spreken. „Men late de bezochte zooveel mogelijk van zijn eigen leven vertellen, van zijn ervaringen, teleurstellingen, van zijn voorspoed, zijn lijden; noodig is dit om een woord te kunnen spreken, dat past op zijn levenservaring; wanneer het een kind des Heeren is, dan zult ge in de verhalen, die ge hoort, genoeg leiding Gods opmerken om daar attent op te maken, om iets te laten voelen van de zoekende liefde Gods, die zich in zijn leven heeft geopenbaard; eerst toone uw liefde zich in belangstelling en als zijn leven voor u staat, dan zal God u het woord geven, dat ge spreken moet.“

En dan kome men niet eenmaal, of eenmaal per jaar. Neen, van herhaald bezoek juist is onder den zegen des Heeren veel heil te verwachten. Daarom moet de kring, die een broeder bezoekt, niet te groot zijn. Ds Merklijn noemde als getal gezinnen of alleenwonende personen, dat ieder te bezoeken zou hebben, ongeveer tien.

Ik geloof wel, dat dit getal iets klein is. Iemand, die van Evangelisatie werk maakt, die dus niet zoo een heel enkele keer er op uit gaat, maar geregeld bezoekt, stel een avond per week, kan meer gezinnen bezoeken. Maar ik ben het geheel met hem eens, dat het getal niet te groot worde. „Beter weinig en goed, dan veel en slecht.“

De laatste opmerking van den spreker betrof het ontvangen van een contravisite. Wanneer men iemand voor Evangelisatie een bezoek heeft gebracht, zij men niet afkeerig, hem ook uit te nodigen tot het afleggen van een tegenbezoek. Ik weet niet, hoe de toestanden in Indië zijn, en wie de objecten der Evangelisatie daar zijn.

Maar ik vermoed, dat het hier in Nederland niet zoo gemakkelijk zou gaan. Voorwerpen van Evangelisatie zijn hier vrijwel altijd ook stoffelijk armen en verzonkenen. Menschen uit de achterbuurten. En ik vermoed, dat van beide kanten zulk een contra-bezoek veel moeite op zou leveren.

Maar in Indië zijn het waarschijnlijk vaak menschen uit een ander sociaal milieu. Aan den anderen kant kan het ook hier in verschillende gevallen worden beproefd. En als het gaat, is het een prachtig middel tot verdere Evangelisatie. Want zoo toont men belangstelling in het voorwerp der Evangelisatie, dat men heeft bezocht. En belangstelling is iets, dat bindt en trekt.

Ieder vindt het aangenaam, dat een ander belang in hem stelt. Vooral wanneer het iemand is, naar wiens ziel nooit werd omgezien. Zelfs de meest verstokte stelt het op prijs, dat er iemand zorgt voor zijn ziel; dat er eens iemand aanbelt, die geen bedoeling heeft dan alleen te toonen belangstelling, zonder daarvoor iets te verwachten. En dan des te meer, als die belangstelling zoover gaat, dat hij wordt uitgenodigd tot een tegenbezoek.

Het is verblijdend, dat er ook in ons Indië zoo veel wordt gevoeld voor dezen arbeid. Het eerste Evangelisatie-Congres der Gereformeerde Kerken in Indië is van groote betekenis.

De Heere zegene den arbeid der broeders aldaar, opdat er naast den Zendingarbeid de Evangelisatie krachtig werke. Dat er niet alleen Heidenen en Mohammedanen, maar ook verdoolde Europeanen komen tot het geloof in den eenigen Zaligmaker van zondaren.

C. B.

PERS-SCHOUW.

Over de Vrije Universiteit.

Prof. Dr T. Hoekstra heeft in „De Bazuin“ eenige artikelen geschreven over de Vrije Universiteit. In het eerste art. spreekt de hoogleeraar over de positie van de V. U., en merkt o.m. dit op:

Een Gereformeerde Universiteit is, als ge het zoo noemen wilt, ook een wetenschappelijk evangelisatie-instituut.

Daarom zet ze hare deuren voor iedereen open.

Daarom stelt ze aan haar studenten niet den eisch, dat ze allen Gereformeerd zullen zijn.

Ze laat komen, wie wil.

Ze laat studeeren, wie wil, mits hij zich aan de regelen van orde, die een academie stelt, onderwerpt.

Zij laat examen doen wie wil, en geeft een diploma aan ieder, die het door haar gesteld wetenschappelijk peil heeft bereikt.

Een wetenschappelijk diploma, door de Vrije Universiteit uitgereikt, is dus geen testimonium van zuiverheid in de belijdenis. Het is geen bewijs, dat de bezitter er van het met het standpunt der Vereeniging eens is. De doctorsbul van de Vrije Universiteit kan op zichzelf geen bewijs zijn, dat iemand haar confessioneel standpunt deelt.

Dit moeten we goed in het oog houden, willen we de Vrije Universiteit niet in een hoek plaatsen, waar ze niet staat, waar ze niet staan mag.

We zien dus, dat in dit opzicht aan de Vrije Universiteit voor hoogleeraren en studenten niet dezelfde eisch geldt.

Zij schrijve als student in en reike haar diploma's uit aan ieder, die het wetenschappelijk peil haalt en zich aan de goede academische orde en zede houdt.

Zij oefene strenge keur op haar docenten. Dezen moeten confessioneel volbloed Gereformeerd zijn. In al hun onderwijs moet de geur van het Gereformeerd beginsel te bespeuren zijn. Zij behooven (uitgenomen de theologen) geen leden te zijn der Gereformeerde kerken, maar dienen wel in de leer en leven te toonen, dat ze voor al hun wetenschappelijk onderzoek positie genomen hebben in hetzelfde Gereformeerde belijden, dat de levenskracht van onze vrome vaders is geweest.

In een volgend artikel handelt Prof. Hoekstra over de vraag, wat in de naaste toekomst zou moeten gedaan worden voor de uitbreiding. Immers, vóór 1930 moet de vierde faculteit er komen. En:

De Vrije Universiteit, die zich reeds in het bezit van de eerste drie faculteiten mag verheugen, komt thans voor de vraag te staan: zal er een aanvang gemaakt moeten worden met de medische of met de natuurkundige faculteit?

Prof. Hoekstra verklaart zich vóór de vorming van een medische faculteit. Wel erkent hij, dat veel is aan te voeren vóór het plan van een natuurkundige faculteit. B.v.:

In de eerste plaats is het noodig, vooral in den tegenwoordigen tijd, de natuur te bestudeeren bij het licht van het Gereformeerde beginsel. We moeten positie kiezen tegen de valsche evolutie-theorie en medaardigheden aan de oplossing van de vele problemen, waarmede thans de christen-bioloog worstelt.

Daar komt in de tweede plaats nog bij, dat de natuurkundige faculteit voor een deel de onderbouw moet vormen voor de medische faculteit. De studie tot het candidaatsexamen in de medicijnen gaat in hoofdzaak over natuurkundige vakken. Eerst de medische afdeeling en daarna de natuurkundige — het zou wezen de paarden achter den wagen spannen.